Przedmiotowy System Oceniania z chemii w Zespole Szkół Architektoniczno-Budowlanych w Krośnie

I. Podstawa prawna:

1. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej w sprawie warunków i sposobów oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych.
2. Wewnątrzszkolny System Oceniania.
3. Zgodny z podstawą programową kształcenia ogólnego w zakresie nauczania chemii w szkole ponadpodstawowej.

II. Ocenie podlega:

1. Znajomość i rozumienie treści z zakresu podstawy programowej z chemii.
2. Umiejętność wskazywania na związek właściwości różnorodnych substancji z ich zastosowaniem i wpływem na środowisko.
3. Umiejętność wykorzystywania wiedzy do rozwiązywania prostych problemów chemicznych.
4. Umiejętność projektowania i przeprowadzania prostych doświadczeń oraz dokonywania obserwacji (interpretowanie wyników i wyciąganie wniosków).
5. Umiejętność korzystania z różnych źródeł wiedzy.

III. Sposoby sprawdzania wiadomości i umiejętności

- testy
- sprawdziany pisemne wiedzy i umiejętności

- odpowiedzi ustne
- odpowiedzi pisemne (kartkówki; trwają 10 - 15 minut)
- zadania domowe
- aktywność na lekcji
- prace samodzielne np.: referaty, prezentacje multimedialna, plakaty
- udział w konkursach chemicznych

IV. Zasady ogólne:

1. Oceny wystawione przez nauczyciela są jawne dla ucznia, jego rodziców i prawnych opiekunów.
2. Uczeń może zgłosić nieprzygotowanie do lekcji 1 raz w semestrze. Nie dotyczy to zapowiedzianych sprawdzianów i kartkówek. Nieprzygotowanie obejmuje: odpowiedź ustną, niezapowiedzianą kartkówkę, brak zadania domowego.
3. Uczeń ma obowiązek prowadzenia zeszytu przedmiotowego. Zeszyt powinien być prowadzony starannie i systematycznie. W przypadku nieobecności w szkole uczeń powinien zeszyt uzupełnić.
4. Brak lub odpisywanie zadań domowych, korzystanie z niedozwolonych źródeł w czasie prac pisemnych, oddawanie do oceny prac nie napisanych samodzielnie, plagiatów z Internetu równa się ocenie niedostatecznej.
5. Prace pisemne napisane nieczytelnie lub rażąco nieestetycznie nie podlegają ocenianiu (za wyjątkiem przypadków, gdy uczeń posiada orzeczenie poradni o dysfunkcjach), co skutkuje oceną niedostateczną
6. Uczeń który opuścił więcej niż 50 % zajęć w semestrze może być nieklasyfikowany.
7. Formy pisemne: sprawdziany i zapowiedziane kartkówki są obowiązkowe. Jeżeli uczeń opuścił sprawdzian lub zapowiedzianą kartkówkę z przyczyn losowych, powinien napisać je w terminie uzgodnionym z nauczycielem.

8. Sprawdziany są zapowiadane co najmniej na tydzień przed terminem i zapisane w dzienniku lekcyjnym.
9. W przypadku nieobecności nauczyciela w dniu zapowiedzianego sprawdzianu, zostaje on przesunięty na termin nowo uzgodniony z klasą, przy czym nie obowiązuje już tydzień wyprzedzenia.
10. Uczeń ma prawo do poprawy oceny niedostatecznej (dopuszczającej lub wyższej za zgodą nauczyciela) w terminie uzgodnionym z nauczycielem i uczniem.
11. Odpowiedzi ustne oraz pisemne typu kartkówka dotyczą trzech ostatnich tematów i nie muszą być wcześniej zapowiadane.
12. Termin podania wyników kartkówki i sprawdzianów nie powinien przekraczać dwóch tygodni od czasu jego przeprowadzenia (może być przedłużony z powodu nieobecności nauczyciela lub klasy w szkole, ewentualnie przesunięty na termin uzgodniony z klasą).
13. Skalę punktową przeliczaną na oceny ze sprawdzianu i kartkówek ustala się wg kryteriów:

ocena celująca	100 % (lub 95 % plus zadanie dodatkowe)
ocena bardzo dobra	90 – 100 %
ocena plus dobry	80- 89 %
ocena dobry	70 – 79 %
ocena plus dostateczny	60- 69 %
ocena dostateczna	50- 59 %
ocena plus dopuszczający	46- 49 %
ocena dopuszczająca	35- 45 %
ocena niedostateczna	0- 34 %

14. Prace pisemne po dokonaniu oceny przez nauczyciela są udostępniane uczniom do wglądu, połączonego z omówieniem ewentualnych błędów i zastrzeżeń. Następnie przechowywane są do końca roku szkolnego i udostępniane w razie potrzeby rodzicom lub prawnym opiekunom ucznia.

15. Klasyfikacji semestralnej i rocznej dokonuje się na podstawie ocen cząstkowych, przy czym większą wagę mają oceny ze sprawdzianów, w drugiej kolejności są odpowiedzi ustne i kartkówki. Inne oceny mają charakter wspomagający.
16. Ocena z przedmiotu nie jest średnią arytmetyczną ocen cząstkowych.

v. Wymagania ogólne na poszczególne stopnie szkolne

Ocenę niedostateczną uzyskuje uczeń, który nie spełnia poziomu wymagań koniecznych:

- nie opanował wiadomości i umiejętności, które są konieczne do dalszego kształcenia,
- nie potrafi rozwiązać zadań teoretycznych ani praktycznych o elementarnym stopniu trudności, nawet z pomocą nauczyciela,
- nie zna treści i zastosowań podstawowych praw, pojęć i systematyki chemicznej,
- nie potrafi sformułować obserwacji doświadczenia chemicznego.

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania konieczne dotyczące zapamiętania wiadomości:

- jest w stanie zapamiętać i przypomnieć sobie treści podstawowych praw chemii, podstawowych właściwości chemicznych, najważniejszych zjawisk chemicznych,
- rozwiązuje przy pomocy nauczyciela proste zadania teoretyczne i praktyczne,
- poprawnie formułuje obserwacje dotyczące doświadczenia chemicznego.

Do wymagań koniecznych jest zaliczane również opanowanie najbardziej przystępnych, najczęściej stosowanych i praktycznych treści programowych. Zdobyte wiadomości i umiejętności są niezbędne do dalszego kontynuowania nauki chemii oraz przydatne w życiu codziennym. W świetle tego zapisu ocenę dopuszczającą uzyskuje uczeń, który:

- ma braki w opanowaniu wiadomości i umiejętności określonych podstawą programową, ale braki te nie przekreślają możliwości uzyskania przez niego podstawowej wiedzy z danego przedmiotu w ciągu dalszej nauki,
- zna treść podstawowych praw chemii, definicje najważniejszych wielkości, zapisuje właściwe prawa i wzory z przedstawionego zestawu, potrafi przygotować tablice wzorów z zakresu zrealizowanego materiału,

- rozwiązuje typowe zadania teoretyczne i praktyczne o niewielkim stopniu trudności, odczytuje wartości z wykresów, umie sporządzić wykres na podstawie tabeli, potrafi zapisać wzorem prawa lub definicje, obliczyć wartość definiowanych wielkości, wyprowadza jednostki,
- zna przykłady stosowania praw chemii w życiu codziennym.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania podstawowe dotyczące zrozumienia wiadomości. Uczeń przy niewielkiej pomocy nauczyciela:

- umie wyjaśnić, od czego zależą podstawowe właściwości chemiczne i struktura związków chemicznych,
- zna jednostki i relacje matematyczne wiążące zmienne występujące w prawach chemicznych,
- zna i potrafi wyjaśnić poznane prawa chemii oraz umie je potwierdzić odpowiednimi, prostymi eksperymentami.

Wymagania podstawowe obejmują treści przystępne, proste, uniwersalne, niezbędne do dalszej nauki chemii, użyteczne praktycznie dla ucznia. Według brzmienia powyższego zapisu ocenę dostateczną uzyskuje uczeń, który:

- opanował wiadomości i umiejętności określone podstawą programową na podstawie wymagań minimum programowego,
- ma umiejętności określone na ocenę dopuszczającą oraz rozwiązuje typowe zadania teoretyczne i praktyczne o średnim stopniu trudności,
- interpretuje wzory i prawa chemiczne w sposób odtwórczy, przekształca wzory, opisuje zjawiska, posługując się odpowiednią terminologią, z wykresu oblicza wartości wielkości chemicznych oraz wyznacza ich zmiany, interpretując wykresy.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania rozszerzające, które dotyczą stosowania wiadomości i umiejętności w sytuacjach typowych:

- posługuje się wiadomościami, które są rozszerzone w stosunku do wymagań podstawowych,
- potrafi samodzielnie rozwiązywać typowe zadania teoretyczne i praktyczne, korzysta przy tym ze słowników, tablic i innych pomocy naukowych, w tym w wersji elektronicznej.

Wymagania obejmują treści o zwiększonym stopniu trudności, rozszerzone, przydatne do stosowania w chemii, użyteczne ogólnie w praktyce. Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który:

- nie przyswoił w pełni wiadomości określonych programem nauczania w danej klasie, ale opanował je na poziomie przekraczającym wymagania zawarte w minimum programowym,
- opanował umiejętności określone na ocenę dostateczną oraz poprawnie rozwiązuje i wykonuje samodzielnie typowe zadania teoretyczne lub

praktyczne, a także korzystając z wykresu, potrafi przedstawić występujące zależności w funkcji innych zmiennych, np. w postaci logarytmicznej,
- w obrębie danego działu umie powiązać różne prawa, zjawiska i zasady oraz zastosować je do rozwiązania zadań rachunkowych i problemów teoretycznych, przeprowadza samodzielnie doświadczenie, stosując właściwe przyrządy i metody pomiarowe, a także poprawnie formułuje wniosek wynikający z doświadczenia.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania dopełniające dotyczące stosowania wiadomości i umiejętności w sytuacjach problemowych. Uczeń stosuje wiadomości i umiejętności do:
- przeprowadzania szczegółowej analizy procesów chemicznych,
- projektowania doświadczeń potwierdzających najważniejsze prawa chemii oraz właściwości pierwiastków i związków chemicznych,
- rozwiązywania złożonych zadań obliczeniowych, np. wyprowadzania wzorów, analizy wykresów.

Wymagania dopełniające obejmują treści o znacznym stopniu trudności, stosowane specjalistycznie. Wobec tego ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który:
- opanował pełny zakres wiadomości i umiejętności określony programem nauczania realizowanym w danej klasie,
- opanował umiejętności określone na ocenę dobrą oraz sprawnie posługuje się zdobytymi wiadomościami z różnych działów chemii, logicznie je łączy, rozwiązuje samodzielnie problemy teoretyczne i praktyczne zawarte w programie nauczania,
- stosuje posiadaną wiedzę do rozwiązywania zadań i problemów łączących różne działy chemii,
- swobodnie posługuje się terminologią chemiczną nie tylko po polsku, ale również np. po angielsku (w przypadku nauczania dwujęzycznego: w językach polskim i angielskim),
- potrafi zaprojektować doświadczenie i przeprowadzić analizę wyników, uwzględniając rachunek błędów, a także podaje poprawne obserwacje sekwencji doświadczeń chemicznych i formułuje właściwy wniosek wynikający z przeprowadzonych reakcji następczych.

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który
- potrafi korzystać z różnych źródeł informacji nie tylko tych wskazanych przez nauczyciela,

- potrafi stosować wiadomości w sytuacjach nietypowych (problemowych),
- proponuje rozwiązania nietypowe,
- umie formułować problemy i dokonywać analizy syntezy nowych zjawisk,
- potrafi precyzyjnie rozumować posługujące się wieloma elementami wiedzy, nie tylko z zakresu chemii,
- potrafi udowodnić swoje zdanie, używając odpowiedniej argumentacji, będącej skutkiem zdobytej samodzielnie wiedzy,
- osiąga sukcesy w konkursach i olimpiadach chemicznych.

DOSTOSOWANIE PSO Z CHEMII DO MOŻLIWOŚCI UCZNIÓW ZE SPECJALNYMI WYMAGANIAMI EDUKACYJNYMI

1. Uczniowie posiadający opinię poradni psychologiczno-pedagogicznej o specyficznych trudnościach w uczeniu się oraz uczniowie posiadający orzeczenie o potrzebie nauczania indywidualnego lub specjalnego są oceniani z uwzględnieniem zaleceń poradni.

2. Nauczyciel dostosowuje wymagania edukacyjne do indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych ucznia posiadającego opinię poradni psychologiczno-pedagogicznej o specyficznych trudnościach w uczeniu się.

3. W stosunku do wszystkich uczniów posiadających dysfunkcje zastosowane zostaną zasady wzmacniania poczucia własnej wartości, bezpieczeństwa, motywowania do pracy i doceniania małych sukcesów.

4. Dostosowania szczegółowe:

a) uczniowie z specyficznymi trudnościami w uczeniu się, w tym z dysleksją, dysgrafią, dysortografią - dostosowanie wymagań będzie dotyczyło formy sprawdzania wiedzy, nie treści

Ucznia ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się obowiązują na lekcjach chemii wymagania i kryteria ocen określone w wymaganiach edukacyjnych dla wszystkich uczniów, z pewnymi wyjątkami. Od ucznia wymaga się podstawowych umiejętności i wiadomości, o których mowa w podstawie programowej.

- posadzenie dziecka blisko nauczyciela, dzięki czemu zwiększy się jego koncentracja uwagi, wzrośnie bezpośrednia kontrola nauczyciela, bliskość tablicy pozwoli zmniejszyć ilość błędów przy przepisywaniu,
- podawanie poleceń w prostszej formie,
- pomaganie w rozwiązywaniu zdań tekstowych poprzez zadawanie naprowadzających pytań,
- unikanie trudnych, czy bardzo abstrakcyjnych pojęć, częste odwoływanie się do konkretu, przykładu, zjawisk życia codziennego
- unikanie pytań problemowych, przekrojowych
- odrębne instruowanie dziecka,
- w ocenie pracy ucznia uwzględnianie poprawności toku rozumowania, a nie tylko prawidłowości wyniku końcowego,
- poprawianie ocen z prac pisemnych w dowolnej formie (ustnej lub pisemnej) na dodatkowych zajęciach,
- wydłużanie czasu na odpowiedź i prace pisemne,
- odpytywanie po uprzedzeniu kiedy i z czego dokładnie uczeń będzie pytany,
- dzielenie materiału na mniejsze partie, wyznaczanie czasu na ich opanowanie i odpytanie,
- pomoc podczas wypowiedzi ustnych w doborze słownictwa, naprowadzanie poprzez pytania pomocnicze,
- korzystanie z modeli związków chemicznych, tablicy pierwiastków chemicznych , kalkulatora podczas odpowiedzi, kartkówek, sprawdzianów,
- wydłużanie czasu na odpowiedź i prace pisemne, jeżeli to niemożliwe, to ograniczenie liczby zadań w pracy klasowej,
- rozłożenie w czasie nauki symboli chemicznych, definicji, reguł,

b) uczniowie z obniżonym potencjałem intelektualnym – dostosowanie wymagań w zakresie formy i treści

- obowiązują wymagania jak dla uczniów bez deficytów, za wyjątkiem oceny dopuszczającej, którą uczeń uzyskuje po otrzymaniu 20% punktów możliwych do uzyskania,
- uczeń ma prawo poprawiać sprawdzian w formie dla siebie najkorzystniejszej(ustnej lub pisemnej),
- w kartkówkach ze znajomości pisania wzorów związków chemicznych przeważają przykłady związków dwupierwiastkowych,
- w pracy pisemnej zdecydowana część zajmują zadania zamknięte i zadania z luką.

c) uczniowie z orzeczonym upośledzeniem lekkim - dostosowanie wymagań w zakresie formy i treści

Uczniów z upośledzeniem lekkim obowiązuje taka sama podstawa programowa jak uczniów bez deficytów.

- na stopień bardzo dobry muszą opanować wiadomości i umiejętności określone jako podstawowe (czyli na stopień dostateczny dla ucznia bez deficytów),
- na stopień dobry wiadomości i umiejętności określone jako konieczne (czyli na ocenę dopuszczającą dla ucznia bez deficytów).
- na stopień dostateczny ponad połowę wiadomości i umiejętności koniecznych,
- na stopień dopuszczający połowę wiadomości i umiejętności koniecznych,
- uczniowie, którzy nie spełniają tych wymagań, unikają nauki, nie wykazują chęci współpracy z nauczycielem, nie przyjmują pomocy otrzymają stopień niedostateczny,
- uczniowie z działu równania reakcji chemicznych wskazują reakcje na podstawie tekstu i wskazują typ reakcji.

d) uczniowie z niepełnosprawnością ruchową - dostosowanie wymagań w zakresie formy

- jeżeli niepełnosprawność dotyczy kończyn górnych, to nie oceniamy estetyki napisanych wzorów związków chemicznych,

- uczeń może opowiedzieć jakie czynności należy wykonać, aby rozwiązać zadanie. Preferujemy odpowiedzi ustne,
- w testach i pracach pisemnych wykorzystujemy zadania zamknięte, zadania z luką,
- uczeń może w zadaniach domowych korzystać z komputera.

e) uczniowie słabo słyszący

- w klasie siedzą w pierwszych lub drugich ławkach,
- nauczyciel przypomina uczniowi o noszeniu aparatu słuchowego,
- nauczyciel sprawdza czy uczeń zrozumiał polecenie,
- nauczyciel przekazując informacje, staje przodem do ucznia,
- nauczyciel dokładnie i głośno wymawia nowe pojęcia i objaśnia je,
- nauczyciel sprawdza czy uczeń zapisał zadanie domowe, informacje o kartkówkach i pracach klasowych,
- jeżeli wymaga tego sytuacja, uczeń może mieć inny test, w którym przeważają zadania z krótkimi poleceniami.

f) uczniowie słabo widzący — wymagania jak dla uczniów bez dysfunkcji, ale

- uczeń zajmuje ławkę przy oknie w dobrze oświetlonym miejscu,
- na lekcji ma przygotowane pogrubione linie w zeszycie, jeżeli tego wymaga sytuacja(przygotowane przez rodziców lub innych członków rodziny),
- kartkówki i sprawdziany są pisane czcionką ‘16’ lub większą,
- nauczyciel przygotowuje powiększone kserokopie fotografii i rysunków, które chce z uczniem na lekcji omawiać,
- uczeń może podczas lekcji, na kartkówce i pracy klasowej korzystać z modeli związków chemicznych,
- uczeń korzysta z powiększonych kserokopii układu okresowego i tabeli rozpuszczalności wodorotlenków i soli,
- zwracanie uwagi na szybką męczliwość ucznia związana ze zużywaniem większej energii na patrzenie i interpretację informacji

uzyskanych droga wzrokową – wydłużenie czasu na wykonanie określonych zadań,

- częste zadawanie pytania – „co widzisz?" w celu sprawdzenia i uzupełnienia słownego trafności doznań wzrokowych.

g) uczniowie przewlekle chorzy - wymagania jak dla uczniów bez dysfunkcji, ale

- jeżeli uczeń jest długo nieobecny, zaległe kartkówki i sprawdziany pisze we wcześniej uzgodnionym z nauczycielem terminie,
- braki we wiadomościach i umiejętnościach uzupełnia uczestnicząc w zajęciach dodatkowych.

h) uczniowie wykazujący kłopoty z zachowaniem i zagrożeni niedostosowaniem społecznym

- wymagania jak dla uczniów bez dysfunkcji
- posadzenie dziecka blisko nauczyciela, dzięki czemu zwiększy się jego koncentracja uwagi, ograniczeniu ulegnie ilość bodźców rozpraszających, wzrośnie bezpośrednia kontrola nauczyciela.

i) uczniowie z deficytami rozwojowymi

- wymagania jak dla uczniów bez dysfunkcji, ale
- wydłużony czas na odpowiedzi,
- precyzyjne, krótkie polecenia,
- wydłużony czas na opanowanie definicji, reguł, twierdze,ń
- poprawa ocen w dowolnej formie(ustnej lub pisemnej) na dodatkowych zajęciach.

j) uczniowie z trudnościami w nauce

- wymagania jak dla uczniów bez dysfunkcji, ale
- posadzenie ucznia blisko nauczyciela, kontrola pracy na lekcjach,
- pilnowanie odrabiana zadań domowych,
- wdrażanie do regularnego uczenia się,
- kontrolowanie obecności na lekcjach.

k) uczniowie z ADHD

- wymagania jak dla uczniów bez dysfunkcji,
- pomaganie uczniowi w skupieniu się na wykonywaniu jednej czynności,
- wydawanie jasnych, precyzyjnych poleceń - na raz tylko jedno polecenie,
- formułowanie informacji dotyczących pracy domowej w sposób jasny i przejrzysty,
- przypominanie o regułach,
- skupianie uwagi ucznia na tym co najważniejsze - kolor, podkreślenie, poprawny zapis,
- chwalenie ucznia za każde pozytywne zachowanie,
- angażowanie ucznia w konkretne działania,
- akceptowanie ucznia bez względu na jego nieprawidłowe zachowania,
- w miarę potrzeby opracowanie zrozumiałego dla ucznia kontraktu,
- zapewnienie uczniowi miejsca w pierwszej ławce.